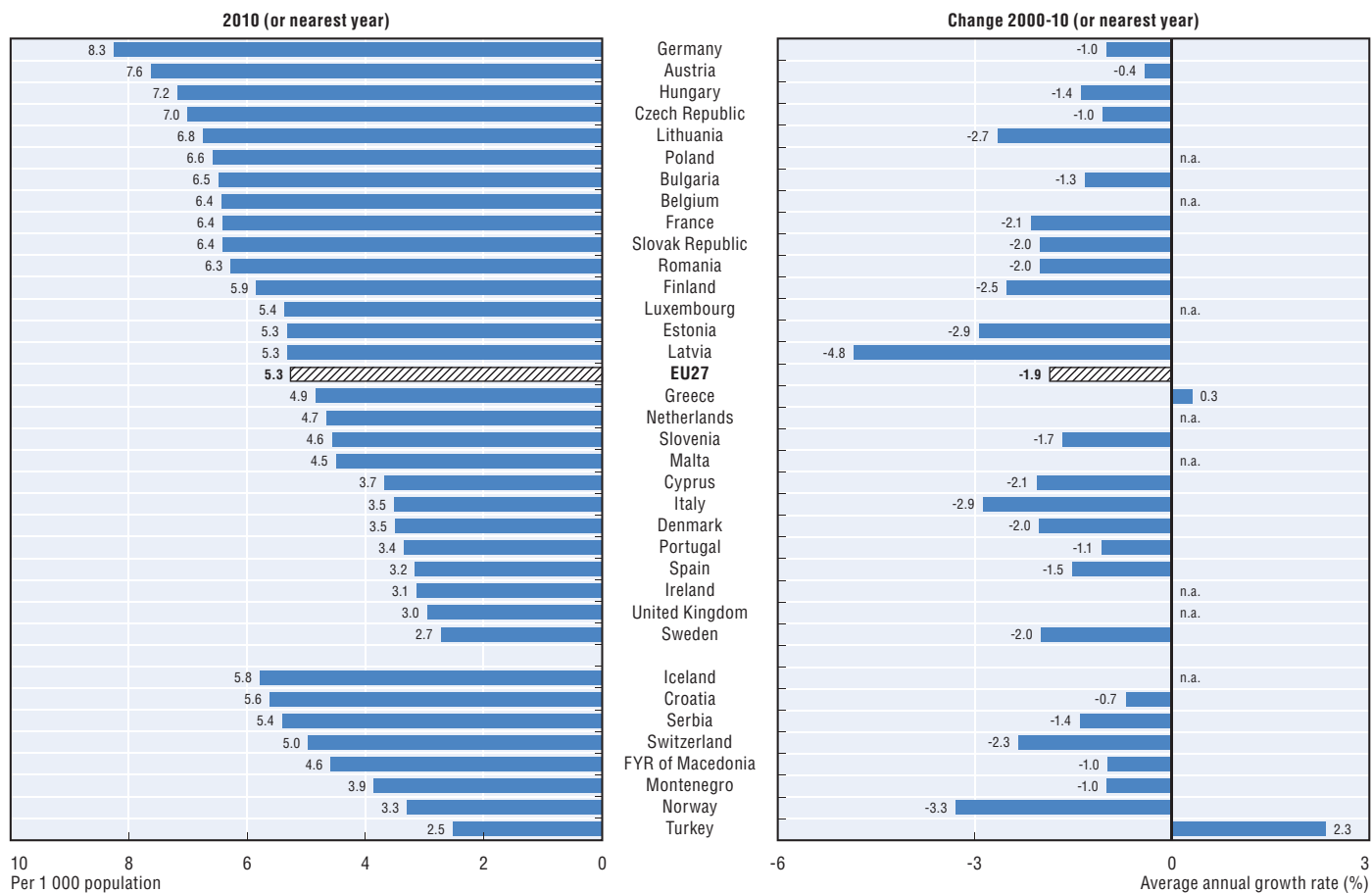

Sverige har lägst andel vårdplatser i EU

3.5.1. Hospital beds per 1 000 population, 2010 and change between 2000 and 2010

Source: OECD Health Data 2012; Eurostat Statistics Database; WHO European Health for All Database.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932704380>

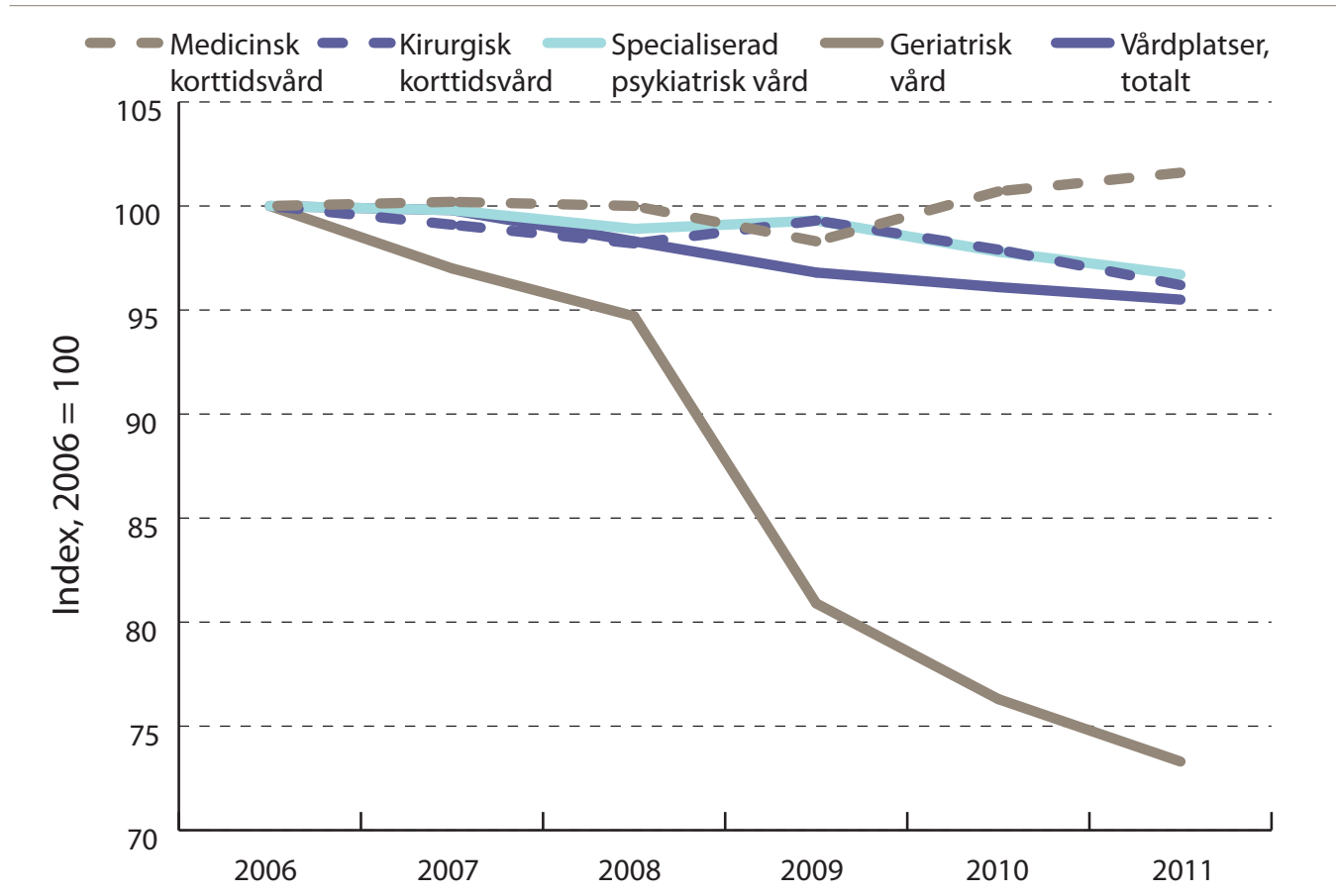
Statistiken är hämtad ur OECD-rapporten Health at a Glance Europe 2012. [Läs hela rapporten här.](#)

Endast Turkiet (ej EU-medlem) har i jämförelsen färre vårdplatser/capita än Sverige. Genomsnittet i EU ligger på 5,3 vårdplatser / 1000 invånare. Sverige har hälften så många, 2,7 vårdplatser / 1000 invånare.

Vårdplatsutvecklingen över tid

Följande diagram visar att neddragningen av vårdplatser de senaste åren främst har skett inom geriatrisk vård:

Diagram 12. Vårdplatser vid enheter drivna av huvudmännen åren 2006–2011

Källa: SKL (2012): Statistik om hälso- och sjukvård samt regional utveckling 2011 : verksamhet och ekonomi i landsting och regioner. [Läs hela rapporten här](#).

Under den aktuella tidsperioden, 2006-2011, ökade Sveriges befolkning från 9 113 257 invånare (2006) till 9 482 855 invånare (2011). Källa: SCB:s befolkningsstatistik.

2012: Begreppen vårdplats, överbeläggning och utlokaliserad patient definierades av Socialstyrelsen

Socialstyrelsen och SKL enades under 2012 om en gemensam terminologi för begreppen överbeläggning och utlokaliserad patient:

Överbeläggning definieras som en händelse när en inskriven patient vårdas på en vårdplats som inte uppfyller kraven på disponibel vårdplats, vilket är en vårdplats i sluten vård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Utlokaliserad patient definieras som en inskriven patient som vårdas på en annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten.

SKL:s och Socialstyrelsens projekt har även tagit fram tre indikatorer för att mäta effekter av och orsaker till bristen på vårdplatser. Indikatorerna överbeläggning och utlokaliserad patient mäter till exempel händelser när en patient inte är inskriven på en disponibel vårdplats medan indikatorn utskrivningsklar patient visar hur många vårdplatser som upptas av patienter som borde vara utskrivna vid tidpunkten när mätningen gjordes.

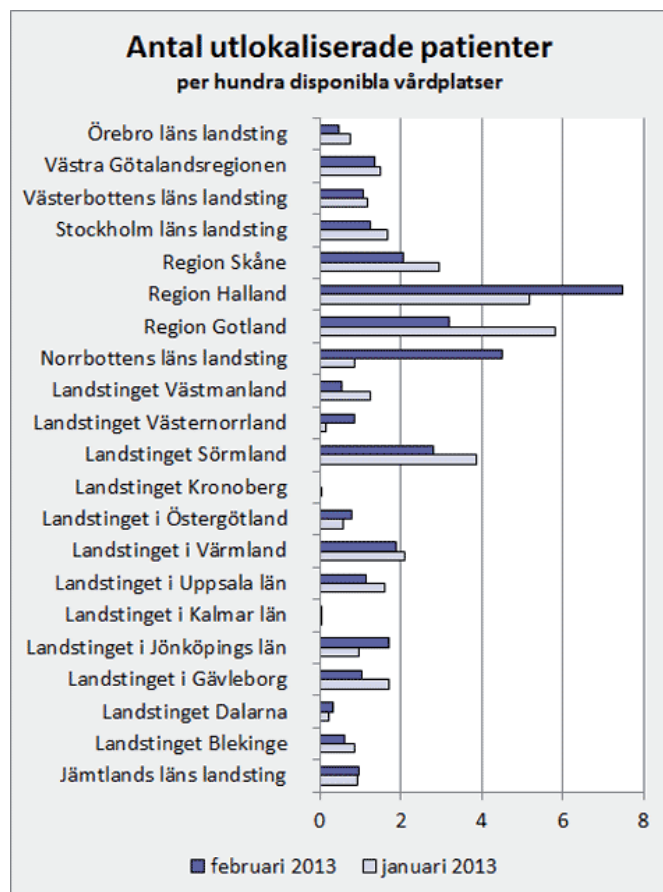
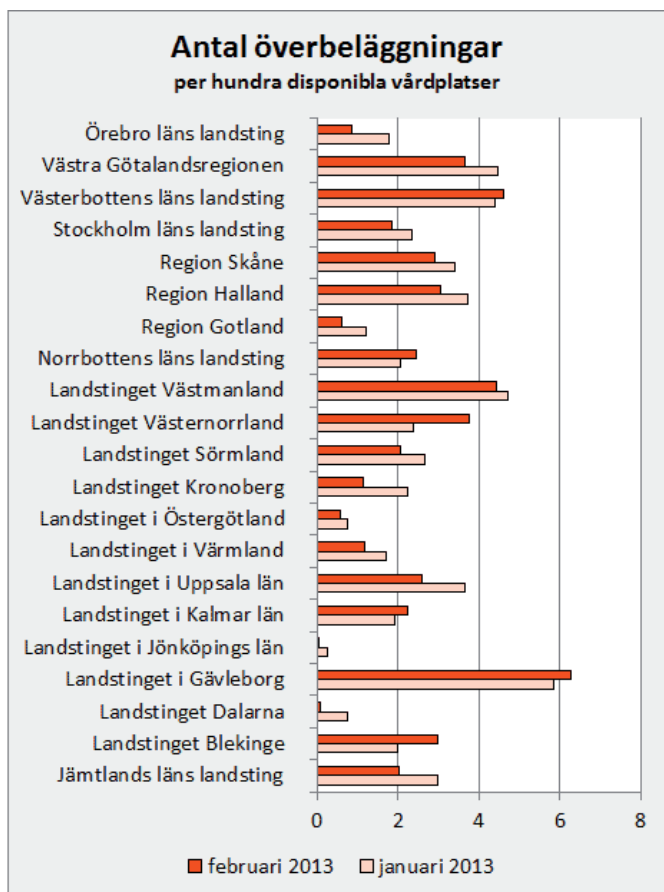
Den 16 december 2011 gjorde regeringen och SKL en överenskommelse om prestationsbaserad ersättning för patientsäkerhetsarbete. Enligt överenskommelsen avsattes i särskilda stimulansmedel 525 Mkr för 2012, varav 100 Mkr ska gå till landsting/regioner som senast den 30 september 2012 mäter antalet överbeläggningar enligt fastställd definition, på alla slutenvårdsavdelningar på alla sjukhus.

Under hösten 2012 har landstingen börjat mäta och rapportera överbeläggningar och utlokalisering av patient till en nationell databas. De första resultaten publicerades i april 2014, se nästa sida.

Lästips: Socialstyrelsens [Tema: Patientsäkerhet nr 8, 2011](#). Innehåller bland annat flera fallbeskrivningar där överbeläggningar bidragit till patientskador.

2013: De första resultaten av vårdplatsmätningarna publiceras

I april 2013 publicerades de första resultaten från landstingens vårdplatsmätningar. De visar att överbeläggningar och utlokaliseringar förekommer i alla landsting, se diagrammet på nästa sida.

Den nuvarande patientsäkerhetsöverenskommelsen löper till och med år 2014. I kommande överenskommelser är det tänkt att mätningarna ska kombineras med ett mål för maximal beläggningsgrad. Endast de landsting och regioner som klarar målen ska då kunna få ta del av patientsäkerhetsmedlen.

Det kan finnas en risk för mätningarna leder till underrapportering, till exempel att patienter formellt inte skrivs in förrän det blir en vårdplats ledig. Begreppet *utlokalisering* innehåller ett tolkningsutrymme, vad är exempelvis en ”bemanning som säkerställer patientsäkerhet”? Ska en urologpatient på en allmän kirurgavdelning räknas som utlokaliserad? Det finns en risk för att begreppen tänjs för att hålla nere antalet utlokaliserade patienter i statistiken.

Arbetsmiljöverkets samlade inspektionsrapport

Arbetsmiljöverket genomförde 513 inspektioner vid akutsjukhus under 2010 och 2011. Citat ur projektrapporten:

”På 9 av 10 sjukhus har sådana brister upptäckts att vi har ställt krav. Vi har sett lokaler som inte är anpassade till dagens vårdbehov och flöde av patienter. Vi har även sett att patienter läggs i utrymmen som inte är anpassade för vård, det är inte ovanligt att det placeras fler patienter på salarna än vad de är gjorda för. Vi har konstaterat att överbeläggningar har blivit ett normaltillstånd inom sjukvården. Inom psykiatrin ökar hot och våld i takt med att antalet patienter blir fler än de har personal för. Många i de personalgrupper vi har träffat upplever en hög eller mycket hög arbetsbelastning/stress, över tid. Detta medför ökade risker för sjukskrivningar och besvär hos personalen.”

[Rapporten i sin helhet finns här.](#)